

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכיר
למליץ

הארי החי

פנינים נפלאים מתורתו של

המהר"א"ל צינץ

הגאון הביאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק

מכון להוצאה הרשה ומפוזרת
של ספרי מהר"א"ל צינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

גיליון שפ"ב, פרשת ראה תשפ"ו

על ידי הפרשת מעשרות תושפע הקדשה באדם

עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֵרַעךָ... וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ (יד, כב-כג).

עד עתה עסקה הפרשה בביאור קדושת המאכל מן החי. ועתה מבאר הכתוב שגם בצומח צריך להשפיע קדושה כדי שהגוף יהיה ניזון מדבר קדוש. ואמר: "עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר" - שעל ידי עשר (הפרשת המעשרות), תעשר (תושפע הקדושה) בכל חלקי המאכל. ומשום שהאכילה צריכה להיות "לפני ה' אֱלֹהֶיךָ" - שתכליתה תהיה לתת לגוף כוח לעבודת ה', ואכילה כזו עליה להיות מדבר קדוש.

(מלא העומר)

ריבוי הדרך מחמת שפע רב וגדל ארץ ישראל

וְכִי יִרְבֶּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֲתוֹ, כִּי יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם (יד, כד).

מבאר הכתוב כי ריבוי הדרך יבוא משתי סיבות: האחת, שמרוב ברכה יהיו כל כך הרבה תבואות ופירות שלא תוכל לשאתם; והשנית, כי הארץ, "ארץ הצבי", תגדל ותתרבה, וממילא ירחק ממך המקום. כדאיתא בגיטין (נז, א): "ארץ צבי כתיב בה" - בזמן שיושבין עליה, רווחא.

(מלא העומר)

ג' דברים מרויח הנותן צדקה מרצונו לעומת מי שכופין אותו

נָתַתָּ תַּתֵּן לוֹ וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ בְּתַתָּהּ לוֹ כִּי בְּגַלְל הַדֶּבֶר הַזֶּה יִבְרָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מִשְׁלַח יָדְךָ (דברים טו, י).

שינוי באבות (פרק ג, משנה ז): "תן לו מְשֻׁלוֹ, שְׂאֲתָה וְשָׁלַף שְׁלוֹ" - התנא מזהיר את האדם כי מן הראוי שייתן צדקה בשמחה ובטוב לבב, כי אם לאו, הרי בין כך ובין כך הכל של ה' יתברך, וכבר נגזר עליו כמה ירוויח וכמה יפסיד בשנה זו. כך מסופר בגמרא על אחייניו של רבי יוחנן בן זכאי, שחלם עליהם במוצאי יום הכיפורים כי יפסידו בשנה זו שבע מאות דינרים. כל אותה שנה היה נוטל מהם כסף לצדקה. לסוף השנה נשארו שבעה עשר זהובים שלא נטל, ואכן בערב יום הכיפורים של השנה הבאה באו שלוחי המלך וקנסום בשבעה עשר זהובים. נמצא שאת שירוויח האדם או יפסיד במשך השנה - כבר נגזר עליו, והשאלה היא רק למה יזכה לתת.

וההבדל בין הנותן צדקה מרצון לבין זה שנוטלים ממנו בעל כורחו הוא:

- הנותן צדקה מרצון, הוא הנותן מתי שירצה, ולא לוקחים ממנו בכוח ועלולים אף להכותו.
- זה שלוקחים ממנו בעל כורחו, אינו יודע כמה לוקחים ממנו, והוא מבוהל כולו שלא ישאירו אצלו מאומה.
- בעוד שהנותן צדקה זוכה להתברך בזכות נתינתו, הרי שזה שלוקחים ממנו בעל כורחו למס המלך ושאר נזקים - אין לו ברכה בממונו. לכן הזהיר התנא כי ראוי לתת בשמחה.

הנס בבית המקדש של משתחוים רווחים

שֶׁלֶשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זֶכוֹרְךָ אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּחָג הַמִּצּוֹת וּבְחָג הַשִּׁבְעוֹת וּבְחָג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי ה' רִיקָם (דברים טז, טז).

שינוי במשנה באבות (פרק ה, משנה ה), כשעלו בני ישראל לרגל בבית המקדש, זכו שהיה עומדים צפופים ומשתחוים רווחים. ומצינו הטעם שמשתחוים רווחים - כדי שלא ישמע האחד את וידויו של חברו, ולכן ניצבו בריחוק ארבע אמות זה מזה.

ויש מקום לשאלה: מדוע היו צריכים רווח של ארבע אמות בין האחד לרעהו? הלא הווידוי הוא בתפילת הלחש, ואין האחד שומע את רעהו גם אם יעמדו צפופים.

ויש להשיב על פי המבואר במדרש כי "תפלה בארץ בקול רם ובחוף לארץ בלחש", וסיבת החילוק היא משום שמבואר בגמרא שהמגביה קולו בתפילה הרי הוא מקטני אמנה, היות שנראה שהוא מתפלל בקול כי בלחש לא ישמעוהו ה'. אמנם בארץ ישראל, שהיא מקום השכינה, אין תפילה בקול מורה על חשש פן לא ישמע ה', ולכן אפשר להתפלל בקול. ייתכן שגם במקדש היו רגילים להתפלל ולהתוודות לפני ה' בקול, ולכן היה צורך בנס של "משתחוים רווחים" כדי שלא ישמע כל אחד את וידויו של חברו.

(פניני מהר"א"ל - אבות שם)

פניני דרוש

מחיקת השם למען השלום

העולם על אחת כמה וכמה שמותר למחוק את השם. והתיר לכתוב שם על חספא ושדי לתהומא וינוח, עיין שם בדבריו המתוקים מדבש. והוספתי על דברים אלו, שנרמזו יפה בטעמי המקרא בפסוק שלפנינו בטעם "תלישא גדולה", "גרשיים", "פשטא", "מהפך", ו"פשטא קטן" - שכן מותר לתלוש ולמחוק שמו הגדול באופן שאדם רוצה לגרש את אשתו מפני שקינא לה (והיא הסוטה) כדי להשיג שלום. וכן כשפשטו המים ורצו להפוך את העולם ולשטפו, הותר כתיבת השם על חרס קטן ומחיקתו, וזהו "לְשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם" - לשו"ם אותיות שְׁלוֹם, והבן.

צמח הצבי (להגדה"ר צבי יחיאל מיכל סג"ל מירושלים)

לֹא תַעֲשֹׂן כֵּן לַה' אֱלֹהֶיכֶם. כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיכֶם מְכַל שְׁבָטֵיכֶם לְשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשַׁכְּנוֹ תִּדְרָשׁוּ וְכֹאֵת שְׁמָהּ (יב, ד-ה).

רבינו בספר "מלא העומר" סמך יפה מקרא זה שדרשוהו לאזהרה שלא למחוק את שם ה', וסמך ליה "כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיכֶם... לְשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם" - כלומר שמותר למחוק את שם ה' במקום אשר יבחר ה', והוא בבית המקדש. וזהו על פי הגמרא במסכת סוכה (נא, א): כשכרה דוד שיתין, עלו מי התהום ורצו להציף ולשטוף את כל העולם, עד שבא אחיתופל ועשה קל וחומר - מה בסוטה מותר למחוק את השם כדי להשיג שלום בין איש לאשתו, לעשות שלום לכל

חדש!

ניתן לשמוע בכל שבוע דבר תורה מרבנו המהר"א"ל צינץ על פרשת השבוע,

מפי המשפיע הרב הגאון רבי ברוך שוורץ שליט"א 08-8648989 שלוחה 5
מרבני המכון ומו"ץ באוצר הפוסקים

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ו' -

הסתפקות במועט - תנאי לעמל התורה

כָּךְ הִיא דִּרְכָּהּ שֶׁל תוֹרָה: פֶּת בְּמַלְחָ תֹאכַל, וּמִיָּם בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתָּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַיִּי צַעַר תַּחֲיָה, וּבִתְוֹרָה אַתָּה עֹמֵל. אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן - אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ: אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא (אבות ו, ד).

הטעם שיש למעט בתענוגי העולם כדי לזכות לתורה הוא משום שכדי לזכות לדברי תורה צריכים עמל ויגיעה רבים. אך מי שרגיל בתענוגי העולם הרי שהוא מפונק, ויקשה עליו להתאמץ ולעמול כדי לזכות לתורה.

סיבה נוספת היא משום שהמתרגל לתענוגים, נפשו אינה שבעה; לעולם הוא רודף אחרי תענוגים נוספים ותאוות יתירות, שהרי יצר לב האדם רע מנעוריו. והיות שהוא רוצה וחושק באכילת מעדנים ובפינוקים, לא יצליח לעמול בתורה כראוי.

שונה הדבר באדם האמון במידת ההסתפקות - כיוון שאינו חפץ וחושק במאומה מלבד מה שראוי והכרחי ללימוד התורה, הרי שליבו פנוי ללימוד, והוא מסוגל להצטער ולהתייגע בה כדי לזכות לאורה.

ההנאה שביגיעת התורה

כָּךְ הִיא דִּרְכָּהּ שֶׁל תוֹרָה: פֶּת בְּמַלְחָ תֹאכַל... וּבִתְוֹרָה אַתָּה עֹמֵל. אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן - אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ: אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא (שם).

יש שואלים: מדוע התנא כופל את המילים "אשריך וטוב לך"? הלא היה יכול לומר: "אם אתה עושה כן, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

התשובה היא על פי מאמר חז"ל: "גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר

מירא שמים" (ברכות ח, א). על מאמר זה מקשים: הלא ברור שהנהנה מיגיע כפיו ואינו ירא שמים - אין זה כלום; ואם הוא גם ירא שמים, מה החידוש בכך שהוא גדול ממנו שהוא רק ירא שמים? לכן מפרש מה"כלי יקר" שאין הכוונה להנאה גשמית, אלא כך: "גדול הנהנה מיגיע כפיו" - מי שהוא במדרגה שמתענג ונהנה בקיום המצוות - גדול הוא יותר ממנו שמקיים מצוות רק מיראת שמים.

כך יש לפרש את דברי התנא: "אם אתה עושה כן" - שאצלך גדר לימוד התורה והמצוות הם בבחינת "אשריך וטוב לך", שהנך מרגיש הנאה בעצם היגיעה - אז "אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". כמבואר על הנהנה מיגיע כפו, שעליו נאמר: "יגיע כפיו פי תאכל, אשריך וטוב לך" (תהלים קכח, ב) - אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא.

ראיית התנא - שהאומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הָאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם, שְׁנֹאֹמֵר: וְתֹאמֵר אֶסְתֵּר לְמֶלֶךְ בְּשֵׁם מֶרְדֳּכָי (אבות ו, ו).

יש להקשות: מנין לתנא שאכן האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם? שמא מכיוון שכך היה המקרה אצל אסתר - שמרדכי אמר לה על בגתן ותרש והיא סיפרה זאת לאחשורוש, הרי שהתגלגל הדבר ובאה אחר כך גאולה לעולם. אבל מנין שתמיד באה גאולה לעולם על ידי האומר דבר בשם אומרו?

התשובה היא כי אסתר העמידה את עצמה בסכנה; אם ימצא שדבריה אינם אמת, הרי שהיא טופלת שקר על שרי המלך, ואין הסתכנה כך? אלא כיוון שידעה שהאומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, סמכה את עצמה על הכלל הזה, ולכן לא חששה - כי ידעה שעל ידי שתאמר דבר בשם אומרו, תביא גאולה לעולם.

פניני ישועות

ההבטחה המשולשת שהביאה שלוש ישועות

מה שאירע מאז אותו ביקור נשגב בציון היה למעלה מכל דמיון, כאילו הוסר המסך ושערי השמיים נפתחו לרווחה. בזה אחר זה, בתוך תקופה קצרה ובאורח מופלא, החלו העיכובים להתפוגג. השידוך המיוחל נסגר במזל טוב ובנועם, המצב הרפואי התהפך לחלוטין עם רפואה שלמה ומפתיעה, והשמחה הגדולה מכולן הגיעה כאשר זכו בני המשפחה להתבשר בבשורת פרי בטן לברכה ולקיימא.

לאחרונה הגיע אל משרדי המכון מכתב אישי ומרגש מאת הרב הוס, ובתוכו צורף סכום כסף נכבד ויוצא דופן, כשהוא מקיים במלואה את הבטחתו מתוך הודאה עצומה. "ראיתי עין בעין כיצד בעל השמועה עומד ומליץ יושר עבור מי שמחזיק בתורתו", כתב בהתרגשות. "מי שזקוק לישועות מקיפות מעל לכל חוקי הטבע, ידע כי השותפות בהוצאת ספרי הצדיק היא המפתח הבטוח להפוך את הדאגה לשמחה שלמה".

לפעמים אדם מוצא את עצמו ניצב מול שרשרת של אתגרים מורכבים, ונדמה כי הוא זקוק למפתח ייחודי שיפתח עבורו כמה מנעולים כבדים בבת אחת. במצב כזה בדיוק היה שריו הרב הוס שליט"א, אשר נזקק נואשות לרחמי שמיים מרובים בשלושה תחומים גורליים ושונים לחלוטין: הוא נזקק לישועה דחופה בעניין שידוך הגון, לרפואה שלמה, וכן לברכה מיוחדת כדי לזכות לפרי בטן ולהרחיב את גבולות המשפחה.

מתוך הבנה כי רק כוח רוחני עצום יכול לבקע חומות רבות כל כך, שם הרב ה. את פעמיו אל ציונו הקדוש של רבנו המהרא"ל צינץ זי"ע. שם, במקום הנשגב המסוגל לעורר רחמים, שפך את לבו בתפילה חמה ובדמעות שליש. ברגע של התעוררות עצומה, קיבל על עצמו הבטחה נחרצת: אם יזכה לראות אור וישועה גלויה בכל שלושת העניינים הללו, הוא ירים תרומה נכבדה ומשמעותית ביותר לטובת הדפסת והפצת ספריו הקדושים של הצדיק.

ניתן להזמין חנם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות

08-864-89-89

ארה"ב: 718-2592395

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום
צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו